

УДК 159.92
DOI <https://doi.org/10.26661/2310-4368/2022-3-13>

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ КІННОГО ПІДРОЗДІЛУ ПОЛІЦІЇ

Мітенко Т. М.

*аспірант кафедри юридичної психології
Національна академія внутрішніх справ
пл. Солом'янська, 1, Київ, Україна
orcid.org/0000-0003-0009-8960
mitenko.t@ukr.net*

Ключові слова: *психологічний супровід, службова діяльність, кавалерист, психодіагностика, психопрофілактика, ефективність діяльності.*

Метою статті є вивчення сутності та змісту психологічного забезпечення професійної діяльності працівників кінного підрозділу поліції, департаменту патрульної поліції, Національної поліції України. Методологічний інструментарій обрано відповідно до окресленої мети, специфіки об'єкта та предмета дослідження. Методологічну основу статті становлять нормативно-правові акти, закони та накази щодо порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції. Розглянуто завдання та функції системи психологічного забезпечення. Залежно від цього, запропоновано низку рекомендацій щодо реалізації основних напрямів системи психологічного забезпечення кавалеристів кінного підрозділу поліції. Виділено перелік додаткових психодіагностичних методик, рекомендованих для впровадження на етапі психологічного відбору, під час професійної підготовки та виконання професійних обов'язків, з урахуванням специфіки посадових обов'язків кавалериста кінного підрозділу поліції та за психологічного супроводу професійної діяльності. Запропоновано перелік тем, які доцільно впровадити під час реалізації психопрофілактичної роботи з поліцейськими кавалеристами. Проаналізовано основні методи оптимізації соціально-психологічного клімату в колективах і наголошено на необхідності проведення відповідних заходів, спрямованих на згуртування колективу поліцейських та його системного психодіагностичного вивчення. Розглянуто сутність поняття психологічного супроводу в системі психологічного забезпечення службової діяльності поліцейського. Проаналізовано основні принципи, на яких базується система психологічного забезпечення. Наукова новизна статті полягає в узагальненні та систематизації результатів досліджень щодо особливостей системи психологічного забезпечення професійної діяльності поліцейських кінного підрозділу поліції, а саме тих основних структурних елементів і напрямів, у реалізації яких необхідно враховувати особливості виконуваної діяльності кавалериста. Визначено важливість урахування особливостей службової діяльності поліцейських кінного підрозділу поліції в реалізації системи психологічного забезпечення.

CURRENT PROBLEMS OF PSYCHOLOGICAL SUPPORT OF PROFESSIONAL ACTIVITIES OF POLICE HORSES POLICE DIVISIONS

Mitenko T. M.

Postgraduate Student at the Department of Legal Psychology

National Academy of Internal Affairs

Solomyanska sq., 1, Kyiv, Ukraine

orcid.org/0000-0003-0009-8960

mitenko.t@ukr.net

Key words: *psychological support, official activity, cavalryman, psychodiagnosics, psychoprophylaxis, performance efficiency.*

The article is to analyze study the essence and content of the psychological support for the professional activities of employees of the equestrian unit, the Patrol Police Department, the National Police of Ukraine. Methodological tools are selected in accordance with certain goals, the specifics of the object and the subject of research. The methodological basis of the article was formed by normative legal acts, laws and orders on the organization of the system of psychological support for police officers, employees of the National Police. The tasks and functions of the psychological support system are considered. Depending on this, a number of recommendations are proposed for the implementation of the main directions of the system of psychological support for cavalrymen of the mounted police unit. A list of additional psychodiagnostic methods recommended for implementation at the stage of psychological selection, during professional training and in the performance of professional duties, taking into account the specifics of the duties of a cavalryman of a mounted police unit and with psychological support of professional activities, has been identified. A list of topics that it is advisable to introduce in the implementation of psychoprophylactic work with police cavalrymen is proposed. The main methods of optimizing the socio-psychological climate in teams are analyzed, and the need for appropriate measures aimed at rallying the police team and its systemic psychodiagnostic study is noted. The essence of the concept of psychological support in the system of psychological support for the performance of a police officer is considered. The basic principles on which the system of psychological support is based are analyzed. The scientific novelty of the article lies in the generalization and systematization of the results of research on the features of the system of psychological support for the professional activities of policemen of the mounted police unit, namely those basic structural elements and directions in the implementation of which it is necessary to take into account the peculiarities of the activities of the cavalryman. The importance of taking into account the characteristics of the performance of the police equestrian unit in the implementation of the system of psychological support is determined.

Постановка проблеми. Реформування системи внутрішніх справ спровокувало виникнення структурних змін у всіх сферах її функціонування. Систему психологічного забезпечення, її основні елементи та шляхи реалізації також адаптовано відповідно до актуальних вимог і запитів сучасного суспільства. Незмінною залишається мета психологічного забезпечення професійної діяльності поліцейських, а саме створення умов для особистості поліцейського для ефективного виконання службової діяльності. Аналіз літературних джерел свідчить про наявність ґрунтовних досліджень,

присвячених удосконаленню системи психологічного забезпечення, відповідно розроблено низку навчально-методичних рекомендацій для поліцейських, керівників підрозділів поліції, психологів і працівників кадрових апаратів, які спрямовані на здійснення психологічного забезпечення діяльності Національної поліції. Так, останніми роками вітчизняні науковці провели наукові дослідження та підготували видання за актуальною тематикою, пов'язаною із психологічним забезпеченням професійної діяльності поліцейських, а саме: дослідження різних аспектів професійно-психологічної

готовності поліцейських до службової діяльності (В. Барко, Л. Кирієнко та Л. Казміренко); наукові доробки, присвячені розробленню структури формування психологічної готовності особистості поліцейського до дій в екстремальних ситуаціях (О. Цільмак, В. Медведєва та М. Галич); дослідження особливостей компонентів психологічної готовності до професійної діяльності (В. Бабенко, В. Остапович, В. Лефтеров); вивчення компетентності як рівня професіоналізму поліцейського у процесі професійної підготовки (І. Клименко, С. Яковенко); професійно-психологічний відбір кандидатів на службу в Національній поліції (В. Криволапчук, І. Пампура).

Мета статті – теоретичне обґрунтування актуальних проблем психологічного забезпечення професійної діяльності поліцейських кінного підрозділу поліції з урахуванням специфіки виконаної діяльності.

Результати дослідження. Розгляд основних положень системи психологічного забезпечення професійної діяльності поліцейських варто розпочати з аналізу законів і нормативно-правової бази, якими регламентовано функціонування системи.

На загальносоціальному (державному) рівні психологічного забезпечення створюються необхідні політичні, соціально-психологічні, правові, етичні, економічні, науково-технічні й інші передумови й умови реалізації морального потенціалу суспільства, визначаються основні напрями виховання населення, підтримки професійного потенціалу та морально-психологічного стану фахівців на рівні, що гарантує виконання основних завдань [7, с. 15].

Психологічне забезпечення – один із видів забезпечення діяльності фахівців як у повсякденних, так і в особливих умовах. У змісті психологічного забезпечення виділяють три рівні:

- загальносоціальний (державний), що діє в масштабах і потребах усього суспільства;
- професійний, що забезпечує потреби організацій;
- особистісний рівень самовиховання та саморегуляції.

Психологічна підготовка об'єктів системи психологічного забезпечення реалізується шляхом використання ситуативних завдань, тренінгів, семінарів-інтенсивів (що включають практичну складову частину). Застосування практичних занять формує в особистості поліцейського професійно важливі якості, сприяє підвищенню рівня стресостійкості та готовності до виникнення непередбачуваних обставин під час виконання службових обов'язків.

Психопрофілактичний напрям роботи спрямований на підтримку функціонального стану особистості на сприятливому рівні. Важливим компонентом є запобігання виникненню негативних

психоемоційних станів, особистісних змін, як-от професійне вигорання та професійна деформація.

Психологічний супровід професійної діяльності працівників кінного підрозділу поліції реалізується шляхом проведення індивідуального консультування. Метою психологічного консультування є надання фахової психологічної допомоги за запитом поліцейського з питань приватного, службового або соціального життя.

Організація системи психологічного забезпечення здійснюється відповідно до Конституції України, законів України «Про Національну поліцію», «Про охорону праці», «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про психіатричну допомогу», Кримінального процесуального кодексу України, Указу Президента України від 9 грудня 2015 р. № 691 «Про перелік посад, які можуть бути заміщені поліцейськими в державних органах, установах та організаціях», Положення про Міністерство внутрішніх справ України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 878, Положення про Національну поліцію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2015 р. № 877 [5;13;14].

Відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ № 88 «Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських» виділено: загальні положення й організацію системи психологічного забезпечення; основні принципи та напрями системи психологічного забезпечення; функції системи психологічного забезпечення в органах, підрозділах Національної поліції України; функції системи психологічного забезпечення в закладах вищої освіти; організацію роботи із працівниками поліції, які потребують психологічної підтримки та допомоги; функції психологів і облікову документацію із психологічного забезпечення. Розглянемо більш детально основні принципи та напрями системи психологічного забезпечення [3; 11].

Серед основних принципів, на яких базується система психологічного забезпечення професійної діяльності, виокремлено: правомірність – відповідність заходів психологічного забезпечення вимогам законодавства України; гуманізм – діяльність суб'єктів психологічного забезпечення ґрунтується на засадах загальнолюдських, моральних, етичних цінностей та ідеалів для забезпечення поваги до особистості, усебічного, гармонійного розвитку особистості, збереження її цілісності та психологічного здоров'я; толерантність – готовність і позитивна настанова суб'єктів системи психологічного забезпечення до прийняття психології, поглядів

іншої людини, її індивідуальних відмінностей, зокрема й за ознаками раси, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, мови, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання; добровільність – добровільна згода й активна участь особи, до якої вживаються заходи психологічного забезпечення; конфіденційність – нерозголошення інформації стосовно особи, отриманої в результаті психологічних заходів, застосування отриманих відомостей суто для надання цій особі кваліфікованої психологічної допомоги; науковість – наукова обґрунтованість підходів, форм і методів у реалізації заходів психологічного забезпечення; об'єктивність – застосування суб'єктами системи психологічного забезпечення у практичній діяльності стандартизованих, надійних, валідних і адаптованих психологічних методик і технологій; комплексність і систематичність – використання в заходах психологічного забезпечення взаємодоповнювальних форм і методів роботи, системного врахування особливостей і закономірностей психологічних проявів особистості працівника поліції, поліцейського ЗВО, курсанта (слухача) у їхній професійній діяльності [4; 13; 15].

Варто зазначити, що функціонування системи психологічного забезпечення детерміновано зазначеними принципами, ефективна реалізація яких передбачає дотримання психологами підрозділів відповідних базових вимог.

Серед напрямів психологічного забезпечення виділено:

1. Психологічне вивчення об'єктів системи психологічного забезпечення – процес визначення в особи провідних індивідуально-психологічних особливостей, якостей і рис характеру, мотивації її поведінки, психофізіологічних, емоційних реакцій і станів, закономірностей перебігу психічних процесів, рівня розвитку інтелекту, пізнавальної сфери, особливостей мислення, пам'яті, уваги, емоційно-вольової сфери, способу ухвалення самостійних рішень, наявності лідерських тенденцій, загального розвитку комунікативних якостей, схильності до управлінської діяльності, прогнозування стресостійкості, успішності в певних умовах професійної діяльності, психологічної готовності до несення служби в екстремальних ситуаціях. Цей напрям реалізується шляхом психологічного дослідження з використанням формалізованих методик (тести, опитувальники, проєктивні та психофізіологічні методики) і малоформалізованих методик (спостереження, бесіди, інтерв'ю, аналіз продуктів інтелектуальної діяльності індивіда) [13; 16].

Отже, відповідно до *пункту першого* наказу Міністерства внутрішніх справ України № 88, у якому висвітлено загальну модель психологіч-

ного вивчення об'єктів системи психологічного забезпечення, важливим є всебічне дослідження особистості кавалериста та визначення професійно важливих якостей, які, за умови врахування у процесі навчання специфіки виконуваної діяльності, позитивно впливатимуть на ефективність реалізації службових завдань. Для реалізації психологічного вивчення об'єктів системи психологічного забезпечення затверджено перелік орієнтовних психодіагностичних методик, рекомендованих до використання:

- короткий орієнтований тест, тест Р. Кеттелла;
- тест на визначення спрямованості особистості Смекала – Кучера;
- психодіагностичний опитувальник Л. Ямпольського;
- опитувальник FPI; восьмиколірний тест М. Люшера;
- опитувальник MMPI (адаптація Ф. Березіна та М. Мірошникова);
- інтелектуальні тести, зокрема прогресивні матриці Равена та короткий орієнтовний тест [1; 6; 8].

2. Психологічна підготовка об'єктів системи психологічного забезпечення – процес формування у працівників поліції, поліцейських ЗВО, курсантів (слухачів) професійно-психологічної надійності, стійкості, готовності до різноманітних умов службової діяльності, навичок конструктивної комунікації з населенням. Цей напрям реалізується шляхом проведення навчальних, практичних занять із використанням інноваційних методів, технологій, інтерактивних форм навчання (ділові ігри, моделювання ситуацій, тренінги) [9; 12; 13].

Аналіз *пункту 2* наказу Міністерства внутрішніх справ України № 88 доводить, що він окреслює психологічну підготовку об'єктів системи психологічного забезпечення, однак підготовка працівників-кавалеристів ще не була предметом дослідження в юридичній психології, у науковій літературі наявні лише поодинокі публікації, присвячені висвітленню, переважно зарубіжного, досвіду в цій площині. Професійна психологічна підготовка має на меті розвиток загальних і спеціальних професійних здібностей, знань і умінь поліцейських і формування системної якості поліцейського – психологічної готовності особистості до професійної діяльності. Саме психологічна готовність є кінцевим результатом психологічної підготовки і являє собою стійкий довготривалий стан особистості, який характеризується мобілізацією всіх психофізіологічних ресурсів організму, наявністю комплексу мотивів, знань, умінь, навичок та індивідуальних якостей, які забезпечують ефективність виконання певної діяльності. Психологічна готовність є передумовою будь-якої цілеспрямованої діяльності, її регуляції, стійкості й ефективності.

3. Психопрофілактична робота щодо об'єктів системи психологічного забезпечення – комплекс організаційних, психологічних, просвітницьких, психопрофілактичних заходів, що проводяться з метою підтримки оптимальної працездатності працівників поліції, курсантів (слухачів), поліцейських ЗВО, зведення до мінімуму впливу на них несприятливих чинників службової діяльності, збереження їхнього психологічного та фізичного здоров'я. Цей напрям реалізується шляхом комплексу психологічних, діагностичних, просвітницьких, практичних заходів і передбачає проведення цільових психодіагностичних досліджень, експрес-діагностики, консультування, заходів психокорекції, функціонування психотренінгових комплексів, кімнат психологічної саморегуляції, сприяння в організації та проведенні психологічної реабілітації працівників поліції, які перебували в екстремальних ситуаціях [2; 10; 13; 17].

Розгляд 3 пункту відповідно до напрямів психологічного забезпечення наказу Міністерства внутрішніх справ України № 88, у якому висвітлено сутність психопрофілактичної роботи щодо об'єктів системи психологічного забезпечення й основних їх напрямів, свідчить, що застосування системи психогігієнічних заходів, спрямованих на збереження психічного здоров'я працівника та виявлення негативних психоемоційних і поведінкових проявів, позитивно впливатиме на професійне здоров'я кавалериста. Головною умовою під час здійснення психопрофілактичних заходів є врахування наявних додаткових вимог до особистості кавалериста. Психопрофілактична робота з поліцейськими кінного підрозділу реалізується за допомогою методів діагностики психоемоційного стану, збирання статистичних даних і їх аналізу, проведення психологічної просвіти для популяризації психологічних знань, роз'яснення щодо їх застосування в житті. Перелік тем, за якими проводиться психопрофілактична робота:

1. Загальні уявлення про стрес та діагностика стресу.

2. Основні підходи до подолання стресу та перша допомога в гострій стресовій ситуації.

3. Профілактика професійного стресу працівників національної поліції; організаційно-психологічні заходи збереження працездатності працівників національної поліції.

Наведений перелік є орієнтовним, на нашу думку, під час реалізації психопрофілактичної роботи із працівниками кінного підрозділу поліції отримані знання, сформовані вміння та навички за даною тематикою покращать виконання професійних обов'язків кавалериста. Проведений аналіз специфічності виконуваної діяльності поліцейським кінного підрозділу, сформоване уявлення про стрес, його форми та види, негативні психічні

реакції та шляхи надання першої психологічної допомоги в разі їх виникнення значно покращать ефективність службової діяльності, з огляду на те, що кавалерист під час охорони громадського порядку повинен знати про можливі наслідки впливу негативних проявів із боку осіб і їхні наслідки для безпеки самого кавалериста та службової тварини.

4. Підтримка й оптимізація соціально-психологічного клімату в колективах – процес формування оптимальних соціально-психологічних умов для підтримки високої працездатності й ефективної діяльності колективів. Цей напрям реалізується шляхом анкетування працівників поліції, курсантів (слухачів), поліцейських ЗВО, здійснення моніторингу стану соціально-психологічного клімату в колективах, виявлення чинників, що негативно позначаються на ефективності діяльності, працездатності колективів, методом оцінки взаємин членів колективу, узагальнення й аналізу отриманих даних, що оформлюється довідкою про результати проведення опитування працівників поліції, поліцейських ЗВО, а також проведення заходів корекції внутрішньокolleктивних відносин, надання відповідних рекомендацій для підвищення ефективності професійної діяльності колективів [13; 16].

Підтримка й оптимізація соціально-психологічного клімату в колективах (*наказ Міністерства внутрішніх справ України № 88, пункт 4*) є загальним і обов'язковим до виконання в усіх структурних підрозділах системи внутрішніх справ. Наголошено на необхідності проведення відповідних заходів, спрямованих на згуртування колективу поліцейських і його системного психодіагностичного вивчення.

5. Психологічне супроводження службової діяльності працівників поліції, зокрема й у процесі проведення ними оперативних заходів і слідчих дій, – комплекс організаційних, просвітницьких, психологічних заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності працівників поліції із забезпечення порядку та гарантування публічної безпеки, протидії злочинності. Цей напрям реалізується шляхом надання психологічних консультацій працівникам поліції, складання психологічних портретів підозрюваних, обвинувачених осіб, надання необхідної психологічної допомоги під час проведення допитів, неповнолітніх осіб також [4].

Психологічний супровід професійної діяльності працівників кінного підрозділу поліції реалізується шляхом проведення індивідуального консультування. Метою психологічного консультування є надання фахової психологічної допомоги за запитом поліцейського з питань приватного, службового або соціального життя.

Висновки. Установлено, що нормативно-правова модель психологічного забезпечення регламентує роботу психологів та є загальною для підрозділів системи Міністерства внутрішніх справ, однак, на нашу думку, необхідне врахування особливостей виконуваної діяльності кавалеристів кінного підрозділу поліції. Аналіз основних структурних елементів, що формують систему психологічного забезпечення, свідчить про важливість розроблення додаткових напрямів підготовки поліцейських кінного підрозділу поліції та під час психологічного супроводу професійної діяльності кавалериста. Упровадження в систему професій-

ної-психологічної підготовки практичних занять і тренінгів із зоопсихології та порівняльної психології, що підвищить ефективність виконання службових завдань під час несення служби верхи. Зважаючи на описані положення, на нашу думку, варто враховувати специфіку професійної діяльності підрозділу. Обов'язковим убачаємо в системі психологічного забезпечення кавалеристів кінного підрозділу поліції впровадження додаткового психодіагностичного інструментарію на етапі психологічного відбору, під час професійної підготовки та виконання професійних обов'язків, з урахуванням специфіки виконуваної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Юридична психологія / Д. Александров та ін. 2-ге вид. КНТ. 2008.
2. Аль-Урі С.А. Психологічна готовність працівників правоохоронних органів України. *Інституційний репозитарій Запорізького національного університету*. 2021. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/6343>
3. Доля Л. Проблеми стану реформування системи МВС України. *Наука і правоохорона*. 2016. № 3(33). С. 11–17.
4. Клочко І. Сутність та зміст правових форм забезпечення охорони праці поліцейських. *Juridical science*. 2020. № 9(111). С. 209–215. DOI: 10.32844/10.32844/2222-5374-2020-111-9.26
5. Конституція України : Закон № 254к/96-ВР. 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
6. Кузьмічов В. Актуальні питання відбору кандидатів до вищих навчальних закладів МВС України. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2008. № 3. Р. 3–8.
7. Кучеренко С. Психологічне забезпечення професійної діяльності : курс лекцій. Харків : Національний університет цивільного захисту, 2016. С. 15–16.
8. Литвин В. Зарубіжний досвід професійно-психологічного відбору поліцейських кадрів. *Юридична психологія*. 2017. № 1(20). С. 139–149.
9. Нежданова Н. Психологічні чинники формування професійно важливих якостей особистості майбутнього фахівця : дис. ... канд. психол. наук. Одеса, 2016.
10. Овсяннікова Я. Психологічна підготовка до діяльності в особливих умовах персоналу МНС України [Thesis, Національний авіаційний університет]. *erNAU : репозитарій Національного авіаційного університету*. 2008. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/49391>
11. Перепелица А. Підготовка юридичних працівників у навчальних закладах системи МВС України. *Митна справа*. 2008. № 2. С. 114–118.
12. Петришин В. Формування стресостійкості курсантів вищих навчальних закладів МВС України. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія «Психологічна»*. 2015. Вип. 1. С. 151–158.
13. Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції України та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських : наказ Міністерства внутрішніх справ України № 88 (2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#Text>
14. Про Національну поліцію : Закон України № 580–VIII (2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/580-19#Text>
15. Твердохлебова Н. Психологічний супровід особистісних трансформацій правоохоронців на етапі професійного навчання [Thesis, Донецький юридичний інститут МВС України]. *eNTUKhPIIR : електронний репозитарій Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. 2018. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/38884>
16. Тягнирядно Є. Особливості формування професійної компетентності курсантів МВС. *Acta Paedagogica Volynienses*. 2022. № 1(1). С. 217–221. DOI: 10.32782/apv/2022.1.1.34
17. Ятчук М. Розвиток особистості курсантів вищих навчальних закладів МВС України у процесі навчання. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2010. № 1 (68). С. 231–240.

REFERENCES

1. Aleksandrov, D., Kazmirenko, L., & Androsiuk, V. (2008). Yurydychna psykholohiia (2-he vyd.). KNT [in Ukrainian].
2. Al-Uri, S.A. (2021). Psykholohichna hotovnist pratsivnykiv pravookhoronykh orhaniv Ukrainy. Instytut-siinyi repozytarii ZNU. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/6343> [in Ukrainian].
3. Dolia, L.M. (2016). Problemy stanu reformuvannia systemy MVS Ukrainy. Nauka i pravookhorona, (3(33)), 11–17 [in Ukrainian].
4. Klochko, I.O. (2020). Sutnist ta zmist pravovykh form zabezpechennia okhorony pratsi politseiskykh. Juridical science, (9 (111)), 209–215. DOI: 10.32844/10.32844/2222-5374-2020-111-9.26 [in Ukrainian].
5. Konstytutsiia Ukrainy, № 254k/96-VR (2020) (Ukraina). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> [in Ukrainian].
6. Kuzmichov, V.S. (2008). Aktualni pytannia vidboru kandydativ do vyshekykh navchalnykh zakladiv MVS Ukrainy. Naukovyi visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav, (3), 3–8 [in Ukrainian].
7. Kucherenko, S.M. (2016). Psykholohichne zabezpechennia profesiinoi diialnosti : Kurs lektsii (s. 15–16). Kharkiv : Natsionalnyi universytet tsyvilnoho zakhystu [in Ukrainian].
8. Lytvyn, V.V. (2017). Zarubizhnyi dosvid profesiino-psykholohichnoho vidboru politseiskykh kadrov. Yurydychna psykholohiia, 1 (20), 139–149 [in Ukrainian].
9. Nezhdanova, N. (2016). Psykholohichni chynnyky formuvannia profesiino vazhlyvykh yakosti osobystosti maibutnoho fakhivtsia [dys. kand. psykhol. nauk]. Odeskyi nats. universytet im. I.I. Mechnykova [in Ukrainian].
10. Ovsianikova, Ya.O. (2008). Psykholohichna pidhotovka do diialnosti v osoblyvykh umovakh personalu MNS Ukrainy [Thesis, Natsionalnyi aviatsiinyi universytet]. erNAU – Repozytarii Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/49391> [in Ukrainian].
11. Perepelytsia, A.V. (2008). Pidhotovka yurydychnykh pratsivnykiv u navchalnykh zakladakh systemy MVS Ukrainy. Mytna sprava, (2), 114–118 [in Ukrainian].
12. Petryshyn, V.V. (2015). Formuvannia stresostiikosti kursantiv vyshchykh navchalnykh zakladiv MVS Ukrainy. Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav. Serii psykholohichna, (vyp. 1), 151–158 [in Ukrainian].
13. Pro zatverdzhennia Poriadku orhanizatsii systemy psykholohichnoho zabezpechennia politseiskykh, pratsivnykiv Natsionalnoi politsii Ukrainy ta kursantiv (slukhachiv) zakladiv vyshchoi osvity iz spetsyfichny my umovamy navchannia, yaki zdiisniuiut pidhotovku politseiskykh, Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy № 88 (2019) (Ukraina). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0348-19#Text>
14. Pro Natsionalnu politsiiu, Zakon Ukrainy № 580–VIII (2022) (Ukraina). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/580-19#Text>
15. Tverdokhliebova, N.Ye. (2018). Psykholohichni suprovid osobystisnykh transformatsii pravookhorontsiv na etapi profesiinoho navchannia [Thesis, Donetskyyi yurydychnyi instytut MVS Ukrainy]. eNTUKh-PIIR – Elektronnyi repozytarii Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu “Kharkivskyyi politekhnichnyi instytut”. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/38884> [in Ukrainian].
16. Tiahnyriadno, Ye. (2022). Osoblyvosti formuvannia profesiinoi kompetentnosti kursantiv mvs. Acta Paedagogica Volynienses, 1 (1), 217–221. DOI: 10.32782/apv/2022.1.1.34 [in Ukrainian].
17. Yatchuk, M.S. (2010). Rozvytok osobystosti kursantiv vyshchykh navchalnykh zakladiv MVS Ukrainy u protsesi navchannia. Naukovyi visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav, (1(68)), 231–240 [in Ukrainian].